

İŞÇİLER GÖTÜRÜYOR AMA GETİREMİYOR

Aydınlık Dergisi, 2 Kasım 1997

Yıldırım Koç

Sayın Mesut Yılmaz 5 Aralık 1995 günü TÜRK-İŞ'in 17. Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Siz bana seçimlerde oy vermemek kararı verdiniz, sizin yüzünüzden başbakanlıktan oldum." ¹

1995 yılında iktidarda Tansu Çiller'in başbakanlığındaki DYP-CHP Koalisyon Hükümeti vardı. Kamu kesimindeki toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamayınca, TÜRK-İŞ CHP'nin koalisyondan çekilmesi için bir kampanya başlattı. 1 Eylül 1995 günü CHP il örgütlerine gönderilen bildiri, "Hükümetten ayrılın! Suça ve ayıba ortak olmayın!" sözleriyle bitiyordu.

8 Eylül 1995 günü Tarım-İş Sendikası TİGEM ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı işyerlerinde greve çıktı. İşçiler Ankara'ya geldi. 8 Eylül günü TÜRK-İŞ'in önünde sabahladılar. 9 Eylül günü de, on bini aşkın işçi, CHP kurultayının toplandığı Atatürk Spor Salonu'na yürüdüler. Bayram Meral tarafından kurultay başkanlığına verilen dilekçede şöyle deniliyordu:

"CHP Kurultayı'nın değerli delegeleri, onurlu CHP'liler! Koalisyon Hükümetleri döneminde bağımsızlık, demokrasi ve emek adına yapılanlar, CHP'ye yaraşmaz. Kurultayınızdan CHP'nin bağımsızlık, demokrasi ve emeğe saygı alanlarında işlenen suça ve ayıba ortak olmaması ve Hükümet'ten ayrılması doğrultusunda bir karar çıkmasını diliyoruz."

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 18 Eylül günü toplandı. Toplantıya, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da katıldı. TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalara üye 160 bin dolayında işçi, büyük gösterilerle, 20 Eylül 1995 günü greve çıktı. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da, aynı gün, Koalisyon Hükümeti'nin geleceğini kararlaştırmak üzere, Başbakan ve DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'le görüştü. Baykal'ın öne sürdüğü taleplerden biri, işçilerin haklı taleplerinin yerine getirilmesiydi. Bu konuda anlaşma sağlanamayınca, Deniz Baykal, Koalisyon Hükümeti'nin fiilen sona erdiğini ilan etti.

Hükümeti kurma görevi yeniden Tansu Çiller'e verildi.

Tansu Çiller, 51. Hükümetin programını 10 Ekim 1995 günü okudu. 15 Ekim günü güvenoylaması vardı. TÜRK-İŞ'in çağrısı üzerine 100 bin dolayında işçi, tüm engellemelere karşın ve bazı bölgelerde barikatları aşı aşı Ankara'ya geldi, Kızılay Meydanı'nda toplandı. Bazı milletvekilleri kullanacakları oyu belirlemede TÜRK-İŞ'in tavrını izliyordu. TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında anlaşma sağlansa, Hükümetin güvenoyu alma olasılığı vardı. Tansu Çiller, oylamanın başlamasından az önce ve Kızılay mitinginin dağılması sırasında Bayram Meral'le telefonla görüştü, uzlaşma aradı. Bu konuda, gösteriye katılan işçilerin kararı uygulandı. Bayram Meral görüşmeye gitmedi. Bu olaydan yarım saat kadar sonra başlayan oylamada ise Tansu Çiller Hükümeti güvenoyu alamadı.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 24 Aralık 1995 genel seçimleri öncesinde, 20 Aralık günü yaptığı toplantısında şu kararı aldı:

"Halkımıza verdiği sözleri 4 yıllık Koalisyon hükümetleri döneminde yerine getirmeyen ve özellikle 5 Nisan İstikrar Programı ile işçi sınıfımız ve tüm çalışanlar için yeni ve ciddi sıkıntılar yaratan DYP ve CHP'ye oy verilmemelidir."

Refahiyol Hükümeti döneminde de TÜRK-İŞ faaldi. Önce TÜRK-İŞ, DİSK, TESK işbirliği kuruldu. 14 Mart 1997 günü yapılan ortak açıklamada, Refahiyol Hükümeti'ne karşı açık tavır

¹ TÜRK-İŞ, 17. Genel Kurul Tutanakları, s.58.

alındı. Daha sonra bu birlikteliğe TOBB ve TİSK de katıldı. Bu beş örgütün Türkiye'ye sahip çıkılması temelindeki ortak tavrı, Refahyol Hükümeti'nin istifasında önemli rol oynadı.

Bunlar son derece önemli gelişmelerdir. Bir dönem, "partilerüstü politika" adı altında sendikaların bağımsızlığı anlayışını tamamiyle farklı uygulayan TÜRK-İŞ, özellikle 1993 yılından başlayarak çok daha açık bir biçimde siyasal bir tavır almış, yürürlükteki yasaların meşru olmayan ve anti-demokratik kısıtlama ve yasaklarını fiilen işlemez hale getirerek ve bazan büyük tehlikeleri göze alarak, hükümetler götürmüştür.

TÜRK-İŞ, kendisini karşısına alan hükümetlerin yaşama şansının bulunmadığını ortaya koymuştur.

Bayram Meral, 27 Eylül 1997 günü yaptığı bir konuşmada bu gerçeği şöyle ifade etmektedir:

"TÜRK-İŞ siyasi partilerden ve hükümetlerden bağımsızdır. TÜRK-İŞ'in kimseye ödenecek diyeti yoktur. Biz, ülkemiz, halkımız ve işçi sınıfımızın yararına olacak her adımı destekleriz. Ülkemiz, halkımız ve işçi sınıfımızın aleyhine atılan her adıma da, bu adımı atan kim olursa olsun, karşı çıkarız. Bu meşru ve demokratik mücadelemizi öncelikle masa başında, diyalogo geliştirerek veririz.

"Ancak bu yolların kasıtlı olarak tıkandığını veya gerektiği gibi işletilmediğini gördüğümüz veya hissettiğimiz durumlarda da, 26 Kasım'ları, 15 Ekim'leri bu defa tüm Türkiye'de yaratırız, Türkiye'de TÜRK-İŞ'i karşısına alan bir siyasi iktidarın yaşama şansının olmadığını bir kez daha kanıtlarız ve gösteririz.

TÜRK-İŞ'in hükümetleri götürebilmesi son derece önemli bir aşamadır. Ancak, sorunlarının çözümünün tümüyle siyasal alana kaydığı koşullarda, yeterli değildir.

Hedef, götürülen hükümetlerin yerine hükümetler getirebilmektir.

Sendikalar Yasası'nda 28 Haziran 1997 tarihinde 4772 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik, sendikaların siyasal alandaki faaliyetleri konusunda 12 Eylül öncesinde bile görülmeyen çok büyük bir özgürlük getirmiştir.

Günümüzün görevi, geçmişte fiilen işlemez hale getirilen yasakların hukuksal olarak da kalktığı koşullarda, hükümetler götürmekten, hükümetler getirmek aşamasına sıçramaktır.